

6. razred: TEHNIKA IN TEHNOLOGIJA

Naloge so namenjene utrjevanju znanja pred pisnim ocenjevanjem znanja in pripravi na NPZ.

VARNOST PRI DELU IN V PROMETU

1. V šolski delavnici za tehniko in tehnologijo so nameščeni varnostni znaki.

Po vrsti zapiši imena varnostnih znakov.

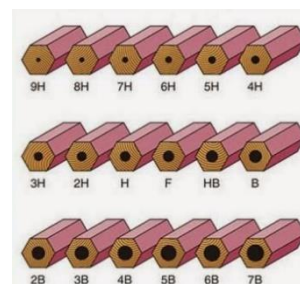
Obvezna uporaba zaščitnih očal, obvezna uporaba zaščitnih rokavic, gasilni aparat, omarica za prvo pomoč.

OSNOVE TEHNIČNEGA NAČRTOVANJA

1. Naštej osnovni pribor za tehnično risanje.

- RAVNILA: pravokotni trikotnik, kotomer, krivuljnik ...
- SVINČNIKI

- H – trdi
- HB – poltrdi
- B – mehki
- tehnični svinčniki

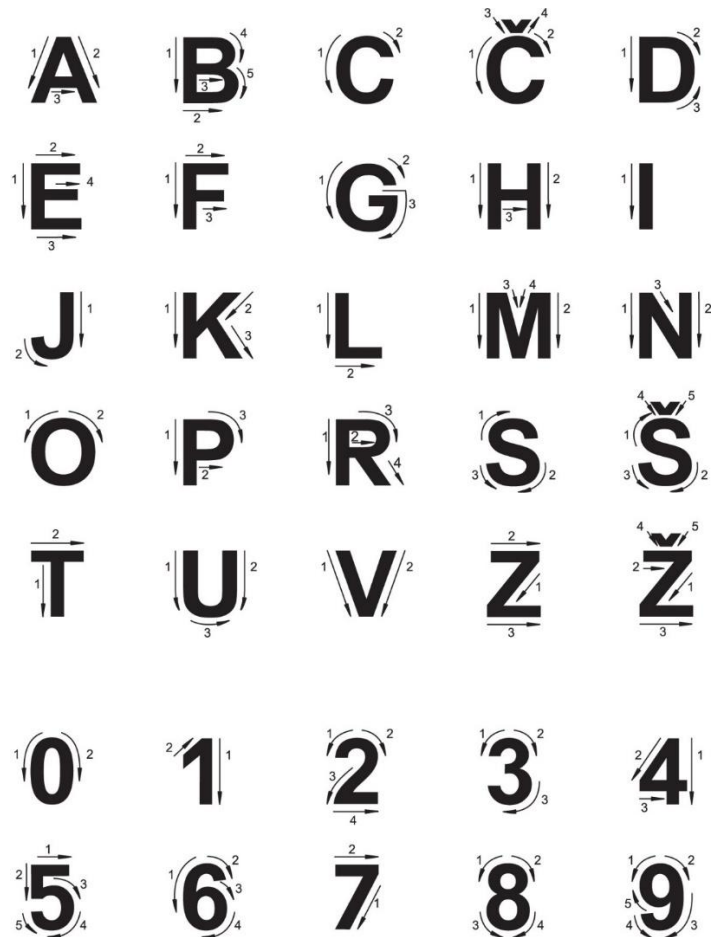
- ŠESTILO: grafitna konica naj bo pol milimetra krajša od kovinske konice. Brusimo ga na finem brusnem papirju.
- RADIRKA naj bo mehka in čista.

2. Čemu uporabljamo tehnično pisavo?

Da se izognemo težavam pri branju načrtov zaradi različnih rokopisov.

3. Kaj pomeni pisati s tehnično pisavo?

To pomeni, da črke in številke pišemo v skladu z določenimi pravili, ki jim rečemo **standardi**. Višina tehnične pisave je 2,5 mm ali 3,5 mm ali **5 mm** ali 7 mm ali **10 mm** ali 14 mm ali 20 mm.

4. Katere vrste tehnične pisave poznamo?

Ločimo pokončno in poševno tehnično pisavo (pod kotom 75°).

5. Katere vrste črt poznaš in za kaj se uporabljajo?

Vrsta	Izgled	Priporočena trdota svinčnika	Uporaba
debela - polna		B	vidni robovi in konture
tanka - polna		HB, H	pomožne kotime črte, šrafure, pregibi, gube
prekinjena		HB, B	nevidni robovi
debela: črta - pika		HB, H	srednja linija simetričnih likov
tanka: črta - pika		HB, H	srednja linija simetričnih likov
prostoročna		HB	tehnične skice, prelomi

MERILO

Merilo je razmerje med velikostjo predmeta **na risbi** in velikostjo predmeta **v naravni velikosti**.

$$M \ 1:2$$

| \

NA RISBI   NARAVNA
VELIKOST

Poznamo:

1. naravna velikost **M 1:1**
2. pomanjšano merilo **M 1:2** (1 cm na risbi je 2 cm na predmetu)
3. povečano merilo **M 2:1** (2 cm na risbi sta 1 cm na predmetu)

Ko kotiramo, vedno zapišemo MERE V NARAVNI VELIKOSTI.

KOTIRANJE

PRAVILA KOTIRANJA

- Kotirna črta je vzporedna kotirnemu robu in od njega oddaljena **10 mm**, vsaka naslednja pa **7 mm**.
- Pomožne kotirne črte segajo **2 mm** čez kotirno črto.
- Številke so podane v **milimetrih** (oznako mm izpustimo).
- Kotirne številke se ne smejo dotikati kotirne črte in so visoke približno 3,5 mm. Pišemo jih v sredino.
- Uporabljamo tehnično pisavo.
- Puščice so ozke, dolge približno 3-4 mm.

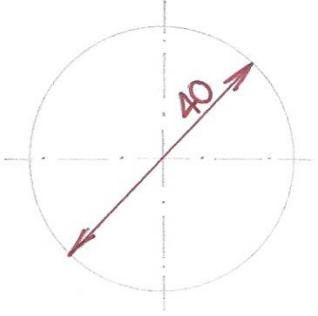
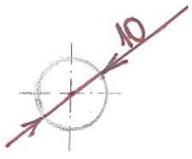
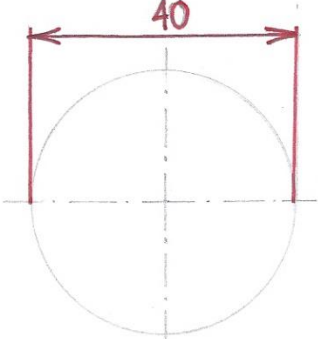
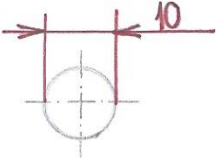
Uporaba znakov

Φ – kotirni rob je projekcija **kroga** (predmet je valj)

□ - kotirni rob je projekcija **kvadrata** (predmet je kvader)

KOTIRANJE LOKA IN KROGA

Večje kroge kotiramo znotraj, manjše kroge (polmer manjši ali enak 5 mm) pa zunaj.

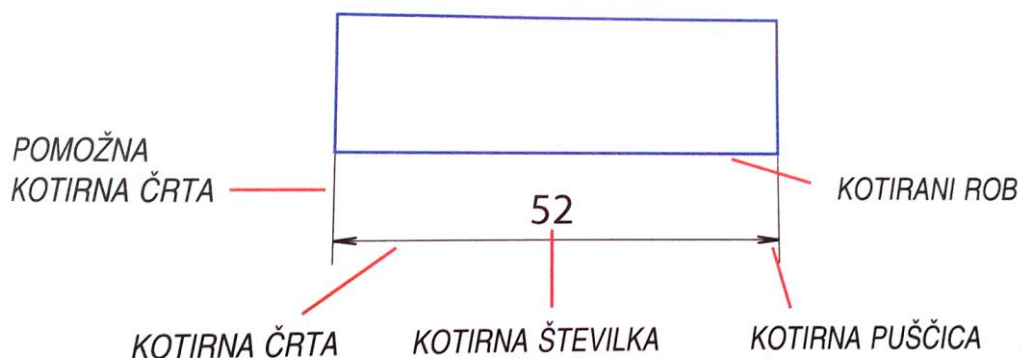
Kotiranje kroga s premerom, večjim od 10 mm	Kotiranje kroga s premerom, manjšim od 10 mm
<p>1. način</p> 	<p>1. način</p>
<p>2. način</p> 	<p>2. način</p>

VAJE

1. Kaj je kotiranje?

Kotiranje je nanašanje mer na tehniško risbo.

2. Na sliki označi osnovne pojme o kotiranju. Vse elemente skupaj imenujemo KOTA.

3. Pri tehniških risbah za zapisovanje mer uporabljamo kote.

Kateri elementi sestavljajo koto?

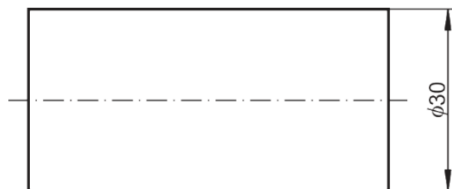
A Številka in oznaka za stopinjo, pomožna kotirna črta, kotirna puščica.

B Kotirna številka, kot in kotirna črta.

C Kotirna številka, glavna in pomožna kotirna črta in kotirna puščica.

D Kotirna številka, kotirna puščica, glavna kotirna črta in kot.

4. Na risbi je narisano tloris telesa.

a) Katero telo je narisano?

A Kvader.

B Piramida.

C Valj.

D Kocka.

b) Katere vrste črt so na risbi?

A Debela – polna črta, tanka – polna črta, prostoročna črta.

B Tanka – polna črta, prekinjena črta, debela – polna črta.

C Debela – polna črta, tanka – polna črta, tanka črta – pika črta.

D Prekinjena črta, tanka – polna črta, debela – polna črta.

5. Za izdelavo posameznih delov izdelka je treba izdelati delavniško risbo. Narisane dele opremimo z merami, ki jih zapišemo na kotirne črte. Postopek imenujemo kotiranje.

V katerih merskih enotah vpisujemo mere na delavniške risbe?

A V decimetrih.

B V milimetrih.

C V centimetrih.

D V poljubnih enotah.

6. Janez bi rad izdelal stojalo za pisala po obstoječi tehnično-tehnološki dokumentaciji.

Potrebuje podatke o vrstah obdelav. **Katero vrsto dokumentacije mora poiskati?**

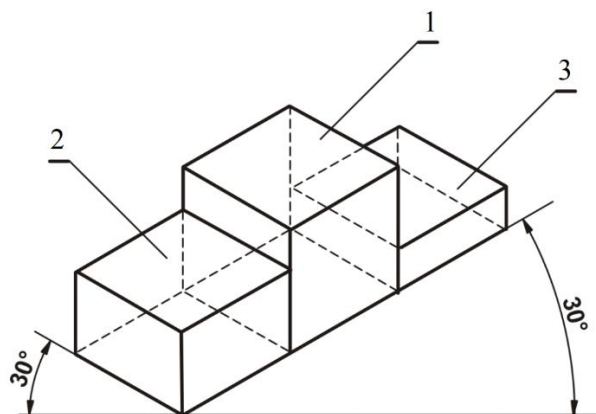
A Delavniško risbo.

B Delavniško skico.

C Sestavno risbo.

D Tehnološki list.

7. Kako imenujemo risbo v kateri so narisane zmagovalne stopničke?

A Tehnološki list.

B Delavniška skica.

C Delavniška risba.

D Sestavna risba.

8. Za izdelavo preprostih izdelkov iz različnih gradiv potrebujemo tehnično skico.

Kaj je tehnična skica?

A Risba, ki jo rišemo z risalnim orodjem.

B Risba, ki je nujno narisana v merilu 1 : 1.

C Risba, ki jo rišemo s prosto roko.

D Risba, ki nima vpisanih mer.